

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

6

Vragen van het lid **Van Dijk** (SGP) op 5 januari 2023 medegedeeld aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *een adviserende opinie over de zogenaamde «Israëlische bezetting van Palestijnse gebieden»*.

Antwoorden van de Minister van Buitenlandse Zaken (20 februari 2023).

Vraag 1, 2 en 3

In het jaar 2022 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (VN) in totaal 27 veroordelende resoluties gericht tot acht landen, zoals Noord-Korea, Afghanistan, Syrië en Iran. Vijftien veroordelende VN-resoluties richten zich op Israël. Is de Minister het eens dat dit een wanverhouding betreft en zo ja, welke consequenties trekt Nederland hieruit voor haar optreden binnen de VN?

Is de Minister het eens dat dit een stuitend ritueel betreft, welke winst ziet Nederland erin om aan dit ritueel mee te blijven doen en is er op dit vlak een (morele) grens voor Nederland die zij niet wil overschrijden?

Hoe verklaart de Minister dat aan 10 van de 15 anti-Israël-resoluties steun is verleend door EU-landen? Ziet de EU Israël als méér verdorven dan bijvoorbeeld China, Saudi-Arabië, Pakistan of Qatar die geen enkele veroordelende resolutie tot zich gericht zagen?

Antwoord 1, 2 en 3

Het kabinet heeft bezwaar tegen de hoeveelheid resoluties over Israël en de disproportionele aandacht voor dat land die daaruit volgt. Doorgaans worden deze resoluties door een grote meerderheid van VN-lidstaten gesteund.

Rekening houdend met de motie Van der Staaij (34 755, nr. 44) zet Nederland zich er in EU-verband voor in om middels onderhandelingen te bewerkstelligen dat het totaal aantal resoluties dat aan Israël wordt gewijd wordt verminderd, dat er meer balans in de teksten wordt aangebracht en dat disproportionele aandacht structureel wordt verminderd door bijvoorbeeld rapportageverplichtingen te verminderen. De afgelopen jaren en ook in 2022 is hier mede op aandringen van Nederland voortuitgang op geboekt. Hierover is de Kamer op 10 februari jl. per brief geïnformeerd.¹

Naast deze overwegingen geldt dat de resoluties zich doorgaans op een breed scala aan onderwerpen richten. Sommige elementen uit de resoluties

¹ Kamerbrief Uitkomst stemmingen MOVP resoluties bij 77e zitting van de Algemene Vergadering van de VN | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

zijn in lijn met belangrijke aspecten van het Nederlands buitenlands beleid, zoals het verwezenlijken van de twee-statenoplossing. Daarnaast blijft het kabinet van mening dat er ruimte moet blijven voor gerechtvaardigde kritiek op het handelen van betrokken partijen. Door als EU gezamenlijk te onderhandelen en de uiteindelijke resoluties op inhoud te beoordelen, behoudt Nederland de meeste kans om verbeteringen te bewerkstelligen en disproportionele aandacht tegen te gaan. In onderhandelingen heeft Nederland bovenstaande inzet uitgedragen. Mede daardoor kon de EU als geheel uiteindelijk met een meerderheid van de resoluties instemmen, zoals zichtbaar is in onderstaande tabel

	Resolutie	Nederlandse stempositie	Stemposities van EU lidstaten
1	Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources (tweede commissie)	Voor (technische roll-over)	EU27 voor
2	Oil slick on Lebanese shores (tweede commissie)	Voor (technische roll-over)	EU27 voor
3	The right of the Palestinian people to self-determination (derde commissie)	Voor (technische roll-over)	EU27 voor
4	Assistance to Palestine refugees (vierde commissie)	Voor (technische roll-over)	EU27 voor
5	Operations of the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (vierde commissie)	Voor	EU27 voor
6	Palestine refugees' properties and their revenues (vierde commissie)	Voor (technische roll-over)	EU27 voor
7	Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan (vierde commissie)	Voor	25 voor 1 onthouden 1 tegen
8	Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem (vierde commissie)	Onthouden	7 voor 13 onthouden 9 tegen
9	The Occupied Syrian Golan (vierde commissie)	Voor	EU27 voor
10	Peaceful settlement of the question of Palestine (plenair)	Voor	25 voor 1 onthouden 1 tegen
11	Committee on the Exercise of the Inalienable Rights of the Palestinian People (plenair)	Onthouden	1 voor 20 onthouden 6 tegen
12	Division for Palestinian Rights of the Secretariat (plenair)	Tegen	2 voor 10 onthouden 15 tegen
13	Special information programme on the question of Palestine of the Department of Global Communications of the Secretariat (plenair)	Voor	25 voor 2 tegen
14	Assistance to the Palestinian people (EU resolutie) (plenair)	Voor	EU27 voor
15	The Syrian Golan (plenair)	Onthouden	EU27 onthouden

Vraag 4

In lijn met het voorgaande: de EU ging in december jl. akkoord met de resolutie die Israël's annexatie van de Golan veroordeelt, mede gesteund door Nederland. Is de Minister inderdaad van mening dat Israël zich uit de Golan moet terugtrekken? Erkent de Minister dat de Golan in dat geval een vrijplaats wordt voor de terreur van Assad, de terreur van IS en de terreur van Iraanse milities? Welke consequenties zou dit met zich brengen voor de veiligheid van de Israëlische bevolking en vindt de Minister dit acceptabel? Zo niet, wat motiveerde Nederland om voor deze resolutie te stemmen?

Antwoord 4

De Golanhoogten maken onderdeel uit van het grondgebied van Syrië. Het gebied wordt sinds 1967 door Israël bezet. Als bezettende mogendheid heeft Israël geen soevereiniteit over het gebied, maar oefent het slechts feitelijk gezag uit in het gebied. Dit standpunt is gebaseerd op het internationaal recht, dat gebiedsverwerving door middel van geweld verbiedt. Nederland zal

alleen wijzigingen van de grens van 1967 erkennen als de beide partijen, in dit geval Israël en Syrië, daarover afspraken maken. In het verleden is dit onderwerp geweest van vredesonderhandelingen. Het gebied is van strategisch belang, ook voor de Israëlische veiligheid. Op dit moment is de veiligheidssituatie dermate slecht dat het kabinet het onwaarschijnlijk acht dat vredesonderhandelingen snel hervat kunnen worden. Dat vormt echter geen rechtvaardiging voor annexatie van het gebied. Om die reden heeft Nederland voor deze resolutie gestemd.

Vraag 5 en 6

Eind december jl. is een resolutie van de Algemene Vergadering van de VN aanvaard, waarin het Internationaal Gerechtshof wordt verzocht een adviserende opinie te formuleren over de zogenaamde «Israëlische bezetting van Palestijnse gebieden». Waarom bekende Nederland hier geen kleur, maar onthield zij zich van stemming, terwijl onder meer Duitsland en Groot-Brittannië tegen deze anti-Israël-resolutie stemden?

Waarom heeft de Minister, in tegenspraak met de motie-Van der Staaij c.s., niet uitdrukkelijk tegen dit anti-Israëlische initiatief gestemd, maar zich opnieuw van stemming onthouden? Waarom heeft de Minister niet geopeerd in lijn met deze heldere uitspraak van de Tweede Kamer?² Hoe gaat de Minister wél gehoor geven aan deze Kameruitspraak?

Antwoord 5 en 6

Nederland steunt de belangrijke rol van het Internationaal Gerechtshof bij vreedzame geschillenbeslechting en is trots gastland te zijn van het Hof. In beginsel steunt Nederland adviesaanvragen aan het Internationaal Gerechtshof. Een advies van het Internationaal Gerechtshof is een gezaghebbend instrument en draagt bij aan het bevorderen van de ontwikkeling van de internationale rechtsorde. Zoals ook toegelicht in Tweede Kamervragen van het lid Van Dijk (SP) (kenmerk: 2022Z22855) is de aanvraag voor een advies pas laat in de onderhandelingen over deze resolutie ingebracht. Dit liet weinig tijd voor discussie over de tekst van de aanvraag, terwijl zorgvuldige formulering het Internationaal Gerechtshof beter in staat stelt alle relevante overwegingen mee te nemen.

Daarnaast bevat deze resolutie een referentie naar de heilige plaatsen in Jeruzalem waarin alleen de Arabische benaming van de Haram al-Sharif wordt gebruikt. Nederland zet zich actief in binnen EU-verband om balans te brengen in de aanduiding van de heilige plaatsen, conform de Eerste Kamermotie van het lid Schalk (Kamerstuk 35 403, J).

Op basis van deze overwegingen heeft Nederland besloten anders dan in vorige jaren af te zien van een voorstem op deze resolutie en zich van stemming te onthouden.

Vraag 7

Betekent de aanvaarding van dergelijke resoluties niet dat de Palestijnse leiders nog minder gemotiveerd zullen zijn om vrede te bereiken aan de onderhandelingstafel, ook wanneer het de betwiste gebieden betreft? Wordt dit ook niet onderstreept door de juichende reacties van terroristenbeweging Hamas en van Fatah?³ Op welke wijze acht Nederland het denkbaar dat een dergelijke resolutie ook maar iets positiefs zou kunnen bijdragen aan het vredesproces?

Antwoord 7

Het kabinet kan niet vooruit lopen op het advies van het Internationaal Gerechtshof en wat dit advies gaat betekenen voor het vredesproces.

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z11036&did=2021D23961>.

³ <https://www.terrorism-info.org.il/en/a-palestinian-victory-in-the-international-arena-the-un-votes-to-ask-the-international-court-of-justice-for-a-legal-opinion-regarding-israels-practices-in-the-territories/>.

Vraag 8

Op welke wijze wil de Minister bevorderen dat de EU actief meewerkt aan constructieve initiatieven die zowel de Israëli's als de Palestijnen terugbrengen naar de onderhandelingstafel als de enige plek waar duurzame vrede kan worden bereikt?

Antwoord 8

Binnen de EU is Nederland voorstander van dialoog met beide partijen, zoals via de EU-Israël associatieraad en politieke dialoog op hoog niveau met de Palestijnse Autoriteit. Dit biedt mogelijkheden om beide partijen aan te sporen unilaterale stappen die de twee-statenoplossing op afstand plaatsen tegen te gaan. Ook wordt het belang van politieke onderhandelingen in deze dialogen onderstreept.

Daarnaast maakt de Europese Commissie 5 miljoen EUR vrij voor het bevorderen van democratie, rechtsstaat en capaciteitsopbouw om de twee-statenoplossing in leven te houden in de Palestijnse gebieden.

Nederland zet zich daarnaast in voor het verbeteren van vertrouwen en verzoening op lange termijn. In lijn met de Tweede Kamermotie van de leden Mulder en Ceder (35 925 V) blijft het kabinet zich inspannen voor het bijeenbrengen van Israëlische en Palestijnse gemeenschappen. Hiervoor zijn verzoeningsprojecten opgezet met een brede waaier van activiteiten, van samenwerking binnen innovatieve *start-ups* aan beide kanten van de lijn tot gezamenlijk wateronderzoek. Conform de motie van de leden Mulder en Ceder besteedt de regering speciale aandacht aan verzoeningsprojecten waarbij Israëlische en Palestijnse jongeren nader tot elkaar worden gebracht, omdat zij de toekomstige verhoudingen tussen beide partijen zullen bepalen.